

Spoštovani prijatelji

vokalnoglasbene, gledališke, lutkovne, likovne, literarne, instrumentalne, fotofilmske in videoumetnosti.

Srečanja

Zveza kulturnih organizacij Ljubljana Vič Rudnik načrtuje v letu 1990/91 s pomočjo skupin in društev tradicionalna srečanja: X. srečanje mladih likovnikov, Ples 1991, Srečanje mladih recitatorjev, Srečanje lutkarjev, Srečanje mladih literatov (XIV.), XIV. Srečanje folklornih skupin, XIX. revijo otroških in mladinskih pevskih zborov, Zaključno srečanje gledaliških skupin in osrednjo prireditev SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK.

Ob tem načrtujemo še razgovore z avtorji popularnih slovenskih novitet v Knjižnici Prežihov Voranc. Organizirali bomo tudi seminar in tečaj tako kot vsako leto (iz slovenskega jezika, leposinja; predavanja na določene teme s pomočjo strokovnjakov in univerzitetnih profesorjev.)

Celovečerne igre

V društvih pripravljajo naslednje celovečerne igre: ANDREJ PERHAJ »Svet je tak kot je bil«, JOŽE JAVORŠEK »Golgota«, »Plinska roža«, »Planinska luč« (režija F. Končan), O Casey »Prihranjeni funt«, Dr. Franc Cegnar »Demokracija«, Machadio »Mali strah Bau Bau«, Leonard Frank »Jezusovi apostoli«, Grošelj »Dve Marički«, Kozak »Kralj Matjaž«. V otroškem kulturnem centru načrtujejo tri premiere za otroke, Franci Končan bo režiral še lutkovno predstavo »Tobija«.

Pevski zbori:

Doslej so nastopali na občinski reviji naslednji zbori: Komorni moški zbor iz Iške vasi (vodja

Vida Kopač), Ženski komorni zbor s Turjaka (Olga Jez), Mešani pevski zbor iz Horjula (Asta Jakopič), Mešani zbor z Dobrove (Venčeslav Zadravec), Moški zbor iz Dobrove (Brigita Rovšek), Moški zbor z Barja (Venčeslav Zadravec), Moški zbor slepih in slabovidnih, Mešani zbor z Rakitne (Jelka Kovačič Beltram), Kvartet Lipa (Komorni moški zbor z Brezovice (vodja Janez Bole), Ženski zbor z Brezovice (Sonja Sojer), Moški zbor »Mizarstvo Ig« (Tone Glavan), Moški zbor iz Velikih Lašč (Jože Gačnik), Mešani zbor Agrotehnika gruda (Franc Slabe).

Za letošnjo revijo pevskih zborov bi želeli povabiti vsaj še vokalno skupino AVE, ki jo vodi Andraž Hauptman in je letos v Mariboru na NAŠI PESMI 1990 prejela ZLATO PLAKETO.

Pevski zbori so zapisali v svoje programe gostovanja na Poljskem, v Avstriji, Španiji; na Korosko, v Beneško Slovenijo, v Trst, Logatec, Nemčijo, Taborško jamo, Ribnico. Nastopali bodo tudi v gradu Turjak in na Trubarjevi domačiji.

Ples

Folklorne skupine iz Horjula, (Andreja Rožnik, Marko Lončar), Barja (Irena Škraba), Dobrove (Matjaž Dolinar), Vnanjih Goric (Andrej Kunej, Barbara Anžel) in PLESNE SKUPINE iz Dobrove, Turjaka (Sabina Lukančič), Barja (Saša Petek) in PLESNI VRTEC iz otroškega kulturnega centra načrtujejo celovečerne prireditev, nastope na občinski reviji in gostovanja v inozemstvo.

Razstave pripravljajo: Fužir Leander, Branko Lipnik, Ivan Kovačič, Ivan Japelj, Mišo Kohovnik; likovna kolonija s štirimi razstavami bo na Rašci, v Viškem salonu pa tudi načrtujejo štiri razstave.

O Razstavi dejavnosti v Knjižnici Prežihov Voranc in Otroškem kulturnem centru bo treba pisati posebej.

NA OBISKU TRUBARJEVE DOMAČIJE NA RAŠCI

Dober vodnik je že pol postrežbe

Čeprav julij in avgust za večino muzejev veljata bolj za mrtvo sezono, se na Trubarjevi domačiji na Rašci ne pritožujejo. Resda v tem času ni bilo kakšnega posebnega navala večjih organiziranih skupin, kakor poprej aprila, maja in junija, zato pa je bilo več posamičnih obiskovalcev. Tem se posveča maloštevilni kolektiv, ki upravlja s Trubarjevo spominski zbirko, na čelu z vodnikom Andrejem Perhajem.

»Vodnika vsi pohvalijo, pa naj bodo domačini ali tujci,« ne more prehlati Andreja Perhaja Alojz Žužek, ki vodi gostinsko oskrbo na Trubarjevini. »Verjetno je najboljši poznavalec Trubarja in njegove zapuščine. Mislim, da je prav malo tako kakovostnih turističnih vodnikov v Sloveniji.«

Obiskovalci Trubarjeve spominske zbirke še naprej prihajajo največ iz Slovenije. Manj je tujcev, med njimi pa v glavnem prevladujejo Italijani, Francozi in Nemci, pač tisto, kar poleti pretežno kroži po naših cestah, kot pravi Andrej Perhaj.

So potemtakem turistične zmogljivosti Trubarjevine že

do kraja izčrpane? Najbrž ne, toda za kaj več bi bilo potrebno več reklame. Mestne turistične zveze, predvsem pa zajetnejši kupček denarcev. »Izbojujemo v glavnem le tisto, kar se nam spriti pokaže ob delu, za kaj več pa nimamo finančnih možnosti,« realno ocenjuje možnosti vodnik Andrej Perhaj.

Trubarjeva domačija se lahko pohvali s stalno likovno razstavo (avtorji se menjajo na mesec ali dva), zdaj pa je dobila še leseno skulpturo z modrim (Trubarjevim) nazivom »Pred bugom smo vsi glih«, ki jo je na letošnji spomladanski likovni koloniji na pobudo slikarja Jožeta Cente izdelal kipar Anton Košir iz Sodražice. Vrhunec kulturnih prireditev pa je bila vsekakor tradicionalna »Trubarjeva noč« (30. junija), na kateri je KUD »Primož Trubar« iz Velikih Lašč (v režiji Francija Končana) ponovno uprizoril Javorškovo »Manevre«; nastopil je tudi komorni zbor Consortium musicum in tamburaši iz Sodražice, na vijugavi rečici Rašci pa so pripravili tekmovalne v kanju.

BRANKO VRHOVEC

Jožetu Javoršku v spomin

Bili smo domeni z Jožetom Javorškom, da se dobimo v Laščah dne 20. oktobra zvečer – na njegov 70. rojstni dan in da iz Levstikovega doma pospremimo med slovenske bralce Javorškovo novo knjigo – tretji del Spominov na Slovence, potem pa zavijemo h Kuklju na kozarček tokaja. Pa ne bo tega večera. Jože Javoršek je umrl. In za stanje smrti je zapisal, da je čudovito, saj nihče ne more nikogar več resnično razžaliti, razžalostiti, razjeziti, zatrupiti ali razveseliti.

Jože Javoršek je bil v življenju slovenski partizan, arestant, duhovni in fizični popotnik po širjavi sveta, pesnik, dramatik, esejist, romanopisec, polemik, samotni jezdec in ob svetovljanstvu istočasno Slovenec iz strasti. Verjel je v slovenstvo, očistično vsakršnih priletnosti, verjel je v uresničitev ideje o spremembi narodovega značaja in prihajal v spore, ker ga življenje ni dohajalo.

Najlepše strani svoje literature je posvetil Laščam. Rojstni kraj je bil zanj kotiček lepote, mladosti, stalnica v življenju, trdnjava njegove zavesti, srčika slovenstva, pravljica pokrajina, vendar tudi kraj, v katerem je življenje veliko bolj resnično kot je v resnici, ker je tu vse na svojem mestu, strahotno, bistveno, sveto, popolno, srmežljivo in dokončno. V slovenski literaturi je bila samo še Cankarjeva Vrhnika deležna slavošpevov, kakršne je Javoršek posvetil Laščam. V njegovem zadnjem delu – zgodovinskem romanu Spomini na Slovence, katerega tretji del bo kmalu izšel, četrti del pa je avtor dopolnjeval še v zadnjih dneh življenja, so Lašče predstavljene kot prispodoba slovenstva.

Javorškovo sodelovanje z Laščani je bilo intenzivno. Štiri njegova gledališka dela so doživela krst na velikolaškem odru (Manevri, Ljudski glas, Neznane, Življenje in smrt Primoža Trubarja). Vsekakor primer za slovensko literarno zgodovino o sodelovanju umetnika z gledališkimi amaterji. Imeniten kulturni dogodek – tabor v Retjah ob 150-letnici Levstikovega rojstva, je bil njegova zamisel. Javoršek nas je ves čas vzpodbujal in nam pomagal pri urejanju Trubarjeve domačije na Rašci in spominskih sob v Levstikovem domu.

Nad okroglo mizo Kukljeve gostilne pa so krožile, zastajale in izginjale Javorškove misli, da bi Velike Lašče postale kulturni center s knjigarnami, razstavišči, festivalom izvirne slovenske drame itd. Želel je realizirati zamisel o gledališču na ulici, o vključitvi večini krajanov v teater. V Lašče je nameraval pripeljati francoskega režiserja, dogovarjal se je za televizijski prenos predstave v Evropo... Ideje, ki niso padle na plodna tla, ker smo menili, da nas je premalo, da nimamo denarja, da... In vendar jih omenjam v tem spominskem zapisu. Naj se ne pozabijo. In tako ostajajo Laščani dolžniki velikemu rojaku, ki počiva v svetu brez strasti – v velikolaški zemlji, dolžniki za prejšnjo in ponudeno.

JANEZ GRUDEN

Delavnica umetniškega oblikovanja zlata

Na Krakovskem nasipu 10 je sredi pomladi odprli vrata nov lokal, eden od številnih novih v naši občini v zadnjem času. Zlatarski atelje Žareta Ognjenoviča ni povsem navadna zlatarska delavnica, saj se Žare Ognjenovič že ves čas ukvarja predvsem z umetniškim oblikovanjem nakita iz zlata in drugih kovin ter poldragih in dragih kamnov.

Lastnik nove zlatarske delavnice svoj prostor imenuje pravzaprav laboratorij za oblikovanje dragih kovin, raziskuje obnašanje kovin pri obdelavi, išče nove oblikovalske poti. Predvsem je pravzaprav umetnik in ne obrtnik. Dokaz za to je

tudi sodelovanje na številnih razstavah doma in v tujini in številna povabila k sodelovanju na razstavah v ZRN in drugod v Evropi ter tudi v Ameriki.

Atelje Žareta Ognjenoviča, ki je pravzaprav svojo zgodnjo mladost preživel v naši občini in hodil na naše šole, bo zato še posebno privlačen za vse tiste, ki imajo radi nenavadne, vendar lepe in nekako tudi ubrane oblike nakita vseh vrst. Seveda pa so vrata odprta tudi za tiste, ki se jim kakšen kos nakita pokvari. Tudi to je del zlatarske obrti – četudi je človek še tako prevzet z željo po ustvarjanju.

Pohodniki na Ahacu

KOGOJEV MESEC NA TURJAKU

Koncerti, pohod, srečanje

V mesecu juniju sta TD Turjak in KUD Marij Kogoj organizirala proslavo »Kogojev mesec«. Vsak teden se je odvijala ena prireditev. Vse se je dogajalo na gradu Turjak. Otvoritev je bila 2. junija z nastopom štirih pevskih zborov – ženski pevski zbor in moški sekstet iz Turjaka, moški zbor Velike Lašče in mešani zbor iz Horjula – in učencev plesne sekcije. 9. junija je bilo srečanje harmonikarjev. 14. junija so nastopili učenci OS Velike Lašče. 23. junija smo organizirali pohod na 748 m visok Ahac v spomin na zmago nad Turki pri Sisku 22. junija 1593. Leta 1993 bo 400 let, kar je Andrej Turjaški s svojo vojsko za vedno rešil Slovence, kot tudi Avstrijo in Italijo, pred turškimi vpadi in njihovimi grozodejstvi. Sam takratni papež mu je poslal zahvalo in čestitko. Pohodnike je pred Zadrudnim domom v Turjaku sprejela dobropolska godba. Pot so nadaljevali skozi vas Gradež mimo Kogojeve domačije. Vaščani so jih pričakali z godbo in

bogato obloženimi mizami. Slavili so namreč otvoritev asfaltirane vaške poti, za katero so sami prispevali nad polovico stroškov. Njihovo veselje je trajalo do jutranjih ur. Pohodniki pa so po krajšem oddihu nadaljevali pot preko Sloke gore na Ahac. Kljub občasnim padavinam so bili dobro razpoloženi in zadovoljni s pohodom. V bodoče bomo pohod organizirali vsako leto ob tem času.

30. junija je bila zaključna prireditev s srečanjem krajanov in prijateljev Turjaka. Imeli smo bogat zabavni program in srečolov. Brezplačno je igral ansambel Elikan. Nekaj krajanov je za prireditev spekle razno pecivo. Vsem iskrena hvala!

Veselite nad uspehom prireditev v mesecu juniju je bilo na višku in je trajalo pozno v noč. Obisk je bil vsakokrat dober. Vstopnine ni bilo. TD TURJAK

Milan Zalar iz Rašice je zaigral dve stari skladbi, katere je že marsikdo pozabil.

Srečanje harmonikarjev na Turjaškem gradu

V okviru Kogojevega meseca na Turjaku je domači KUD Marij Kogoj 9. junija organiziral 1. srečanje harmonikarjev. Zanimanje za domačo glasbo je tu na podeželju izredno, kar potrjuje tudi dejstvo, da si je prireditev ogledalo več kot 300 ljudi. Nastopili so harmonikarji krajanov, občani naše občine, Grosuplja, Ribnice in Ljubljana-Moste. Nastopilo je 15 harmonikarjev, mnogi pa so pokazali pevski talent.

Tako nastopajoči kdo tudi veliko število gledalcev niso mogli prehlati gostoljubnosti in minimalne turistične ponudbe v samem gradu. Za slednjo se je turistično društvo Turjak zavzemalo že dalj časa in v mesecu juniju je na obljubo gospe Špele Valentinčič iz Zavoda za spomeniško varstvo Ljubljana in njeno osebno zavzemanje le napočil trenutek sreče. Ta ponudba se vrši v prečudovitem prostoru v gradu in vsem obiskovalcem gradu daje dodatno moč za kulturno ustvarjalnost. Zdi se, da v tem prostoru vlada molk, takšen, kakor da bi človek hotel z zidovi zalovati za izgubljen nekdanji sij in sloves, ki ga je imel Turjaški grad. Čar vseh prireditev na Turjaku je bil tudi in morda prav v tem, da so se odvijali v gradu in ponovno življenje v njem je dalo upanje za bogatejši, kulturnejši in humanejši jutri.

Nova glasbena šola bo v Murglah

Po petih letih dela v novi zgradbi glasbene šole na Emonski 20, narejene z denarjem iz tretjega ljubljanskega samoprispevka, šola postaja premajhna. Čeprav ima skupno 1125 kvadratnih metrov uporabnih površin, kar ni malo, učitelji in učenci v njej marsikaj pogrešajo. Tako je postala sedanja dvorana z 80 sedeži že zdavnaj premajhna. Poleg tega dvorana nima prepotrebne prostora za pripravo nastopajočih na nastop. Poleg tega bi na šoli zaradi številnih prireditev potrebovala tudi manjšo kuhinjo, kjer bi bilo mogoče pripraviti manjšo pogostitev. Ne nazadnje nihče ne more od učiteljev in vodstva pričakovati, da bodo vedno pripravljali vse v domačih kuhinjah in vozili nato pripravljene stvari (ki jim jih, mimogrede povedano, tudi nihče ne plača) v šolo... Poleg tega v šoli nimajo nobenega prostorčka za shranjevanje čistil...

Naš izvršni svet je zato podprl predlog, da bi v občini dobili novo glasbeno šolo, v njej pa veliko večnamensko dvorano za potrebe vse občine in ne le glasbene šole. V ta namen je IS šoli namenil milijon dinarjev kot svoj prispevek za gradnjo nove večnamenske dvorane, novo šolsko zgradbo pa bo postavila Mercator-Investa, ki bi od šole rada odkupila sedanjo zgradbo na Emonski 20.

Glasbena šola in občinski komite za družbene dejavnosti sta v zvezi z odprodajo sedanjega in gradnjo novega objekta seveda postavila nekaj pogojev: v novi zgradbi morajo biti v celoti nasmeščene sedanje šolske površine, šola pa mora stati na zemljišču, s katerim se bo strinjalo njeno vodstvo, ker je treba pač upoštevati, da takega objekta ni mogoče postaviti nekam na obrobje občine. Tako je sedaj za gradnjo nove šole predviden prostor za poslovne in družbene dejavnosti v Murglah, ki je tudi že komunalno opremljen. Pa povejmo še to, da je izvršni svet svoj denarni prispevek pripravljen dati le v primeru, če se bo gradnja nove glasbene šole začela že to jesen.